

Eenduidigheid begrippen afvalstromen

Onderzoek onder stakeholders en burgers

Opdrachtgever: Rijkswaterstaat

Auteurs: Matthijs de Gier, Rick Nijkamp en Annemarij Bosch

Projectnummer: H3062

Inhoudsopgave

1

Inzichten en aanbevelingen 3

2

Inleiding en centrale vraag 5

3

Kennis afkortingen 9

4

Voorkeurstermen afvalstromen 14

5

Stoorstoffen 26

Bijlage

onderzoeksverantwoording 32

1

Inzichten en aanbevelingen

Inzichten en aanbevelingen

Inzichten

1. De afkorting GFT is na decennia inmiddels goed ingeburgerd. De nieuwe afkortingen (zoals PMD, PBD, OBP en E-waste) kent vrijwel niemand. Vooral onder lageropgeleiden is de bekendheid laag.
2. Intuïtief kiezen Nederlanders voor termen die al jaren gebruikt worden (zoals gft, glas, papier en karton), maar dat wil niet zeggen dat ze precies weten welke stoffen thuis horen in deze afvalstroom. Zo weet ruim een derde niet dat vleesresten onder de afvalstroom GFT vallen.
3. Momenteel prefereren Nederlanders bij de afvalstroom PMD/PBD uitgeschreven woorden boven afkortingen. Wanneer we kijken naar de afzonderlijke onderdelen van deze gebundelde afvalstroom is duidelijk dat men de voorkeur heeft voor plastic boven kunststof. Men prefereert blik boven metaal en men kiest vaker voor termen die beginnen met de aanduiding 'drink' in plaats van 'drank'.
4. In voorgelegde situaties lijkt het erop dat termen invloed hebben op weggooigedrag. Zo zou vrijwel iedereen (95%) een wijnglas onterecht in de glasbak gooien, terwijl een iets kleiner deel (85%) dat zou doen als de term 'verpakkingsglas' zou worden gebruikt.

Aanbevelingen

1. Bedenk dat het lang duurt voordat (nieuwe) begrippen en afkortingen zijn ingeburgerd bij alle Nederlanders (ook lageropgeleiden). Vermijd daarom afkortingen (m.u.v. GFT). Op de lange termijn zal het lukken om nieuwe afkortingen te laden, maar voor de korte termijn zijn andere maatregelen nodig.
2. Handhaaf de sterke begrippen Glas, Papier en Karton. Vermijd toevoegingen zoals 'verpakking'. Voeg wel aan GFT de term 'etensresten' toe.
3. Ga verder met PBD in plaats van PMD en versterk deze afkortingen door ze tijdelijk uit te schrijven als 'Plastic, Blik en Drinkpakken'.
4. Zet naast het gebruik van eenduidige begrippen ook andere maatregelen in om het weggooigedrag te beïnvloeden (instructiestickers, logo's en kleuren en vormen van afvalbakken). Op deze wijze kan het gedrag nog succesvoller worden beïnvloed. Zet een volgende stap door te experimenteren in de openbare ruimte om meer inzicht te krijgen in het effect van deze maatregelen op het terugdringen van stoffen.

2

Inleiding en centrale vraag

Inleiding

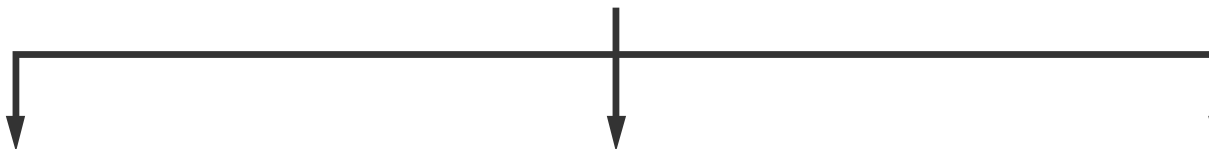
Het ministerie van Infrastructuur en Milieu en de gemeenten streven ernaar dat 75 procent van het huishoudelijk afval gescheiden wordt in 2020. Dit betekent gemiddeld 100 kg restafval per inwoner per jaar. De laatste jaren is er veel gebeurd om deze doelstelling te bereiken, maar er moet nog een slag worden gemaakt. Communicatie speelt daarbij een grote rol, met name als het gaat om de inzameling van afval. Want hoewel men het vaak over dezelfde afvalstromen heeft worden hiervoor verschillende begrippen gebruikt. Ook zijn begrippen vaak niet eenduidig. Dit leidt tot verwarring bij burgers met als gevolg dat er vervuiling plaatsvindt van de ingezamelde fracties.

Er is daarom behoefte aan inzicht in welke begrippen het meest eenduidig zijn. Rijkswaterstaat heeft daarom Kantar Public gevraagd hiernaar een onderzoek uit te voeren. De onderzoeksbehoefte is schematisch uitgewerkt in hoofd- en deelvragen en weergegeven op de volgende slide.

Van centrale vraag naar onderzoeksvragen

Welke begrippen van afvalstromen leiden tot de meeste eenduidigheid bij consumenten om zo een hogere scheiding te bevorderen?

1. Welke begrippen gebruiken verschillende groepen burgers zelf?

Welke woorden gebruiken burgers om de verschillende afvalstromen aan te duiden? Welke woorden zijn voor burgers het meest intuïtief? Zien we hierin nog verschillen tussen burgers?

2. Welke kennis en voorkeur bestaat er bij burgers voor de begrippen?

In hoeverre begrijpen burgers de bestaande begrippen die gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties en materiaalbranches hanteren? Wat denken ze dat er met deze begrippen bedoeld wordt? Wat denken ze dat er allemaal onder valt? Welke begrippen begrijpen burgers het beste? Naar welke begrippen gaat de voorkeur uit? Zien we hierin nog verschillen tussen burgers?

3. Welke ervaringen hebben stakeholders omtrent kennis, houding en gedrag met de begrippen van afvalstromen?

Welke begrippen begrijpen consumenten het beste volgens stakeholders? Welke problemen ervaren stakeholders bij de communicatie over begrippen? Welke begrippen zijn volgens stakeholders het meest eenduidig voor burgers? Welke begrippen werken volgens stakeholders het beste? Zien we hierin nog verschillen tussen burgers?

Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd:

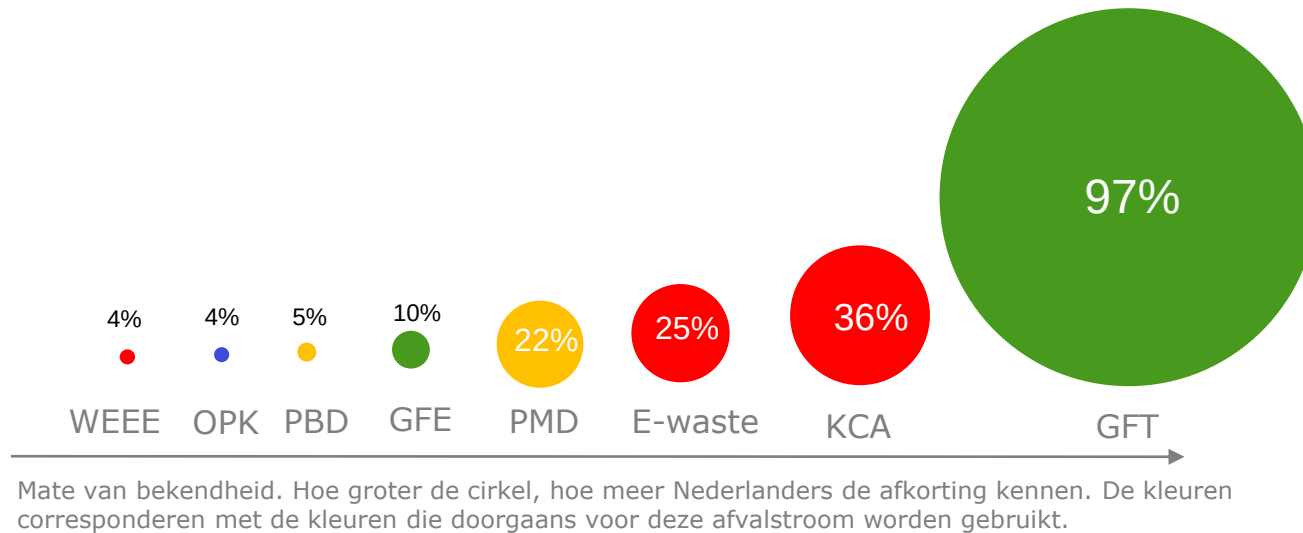
- In de volgende hoofdstukken beschrijven we de belangrijkste resultaten voor de onderwerpen kennis afkortingen, voorkeurstermen afvalstromen en stoffen.
- De laatste slide van dit rapport bevat de onderzoeksverantwoording.
- Voor het lezen en interpreteren van dit rapport zijn de volgende zaken van belang:
 - Voor dit onderzoek zijn verschillende bronnen gebruikt:
 - telefonisch interviews met stakeholders
 - face to face-interviews met burgers
 - online enquête onder burgers
 - Op iedere slide waarop resultaten worden gepresenteerd wordt met bovenstaande icoontjes weergegeven op welke bron de uitspraken zijn gebaseerd.
 - In de grafieken tellen in sommige gevallen de percentages niet op tot het logische totaal. Dit komt door afrondingsverschillen. Daarnaast zijn bij een deel van de vragen meer antwoorden mogelijk, waardoor het totaalpercentage (ver) boven de 100 procent uitkomt.
- Wanneer bij de kwantitatieve onderzoeksresultaten wordt gesproken over '*dit verschilt wel/niet*' dan heeft dit betrekking op significante verschillen. We hebben gekeken of verschillende achtergrondkenmerken (opleidingsniveau, geslacht, leeftijd, regio) invloed hebben op de resultaten. Alleen relevante significante verschillen worden genoemd in dit rapport.

Kennis afkortingen

Belangrijkste inzichten kennis afkorting

GFT is veruit de bekendste afkorting. Het is inmiddels een ingeburgerd begrip. De bekendheid van de overige afkortingen is laag.

GFT naar verwachting bekendste afkorting

- De stakeholders waarmee is gesproken zijn er van overtuigd dat het Nederlands publiek in ieder geval **de term GFT zal kennen**.
 - "GFT is een bekend en herkenbaar begrip. Zeker in de thuissituatie. Maar waarschijnlijk ook in de buitenruimte."
 - "GFT wordt al ruim 20 jaar ingezameld. Aanduiding zal inmiddels wel bekend zijn bij burgers."
- Een enkele stakeholder heeft het idee dat **de afkorting PMD wel bekend zal zijn** bij het Nederlands publiek, maar niet iedereen is het daarover eens.
 - "Ik verwacht dat PMD inmiddels redelijk ingeburgerd is. Het is uiteindelijk een kwestie van tijd."
 - "PMD wordt door gemeenten steeds vaker gebruikt. Het begrip PMD is echter nog niet ingeburgerd onder consumenten."
- Van de overige afkortingen verwachten stakeholders vaak niet dat de burgers deze zullen kennen.

Bron: gesprekken stakeholders (linker kolom) en kwalitatieve interviews met burgers (rechter kolom)

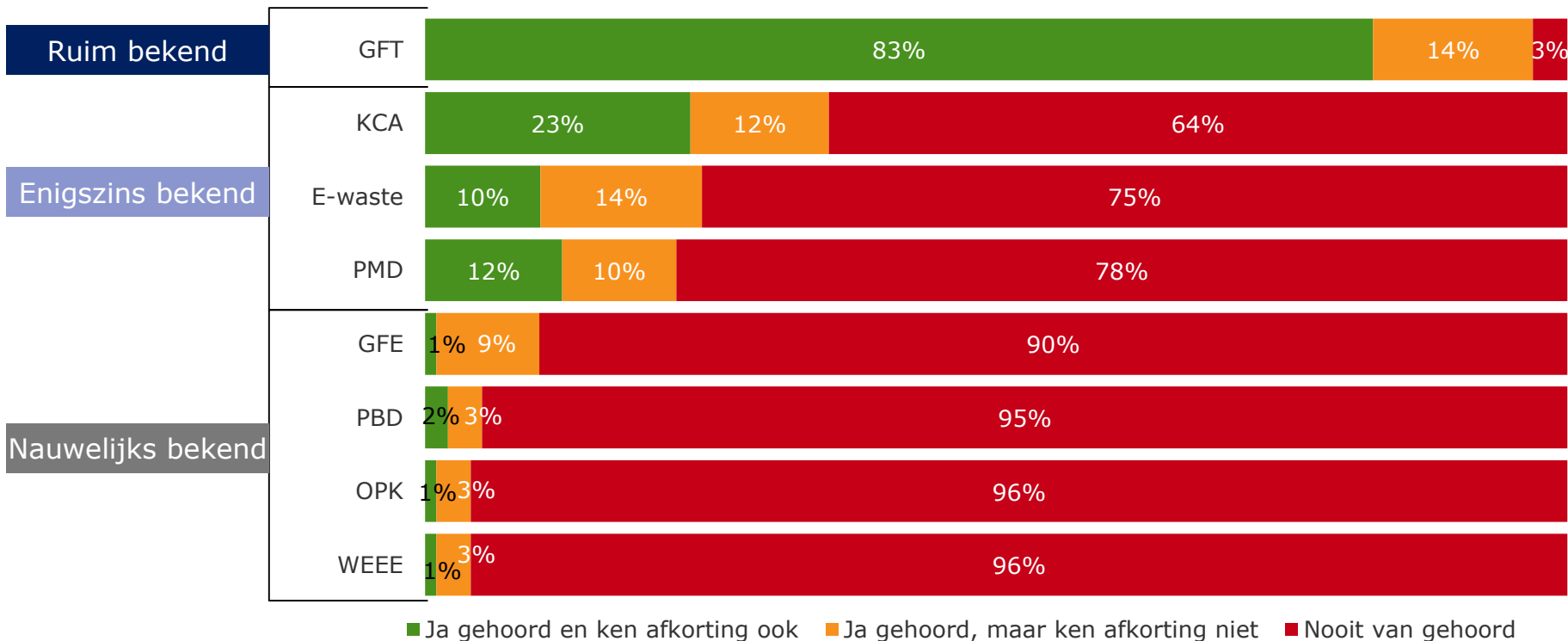

- Uit het kwalitatieve onderzoek blijkt dat de meeste geïnterviewden de afkorting GFT wel kennen, maar men weet niet altijd wat er precies onder GFT valt.
 - "GFT. Ja die ken ik. Groente, fruit en eh tuinafval."
 - "De afkorting GFT? Groen en nog iets en dan tuinafval."
- Met de overige afkortingen blijken de geïnterviewden vaak niet bekend te zijn.
 - "GFE? Nooit van gehoord."
 - "OPK? Een band uit de jaren 80? Oh nee, oud papier en karton. Zelfs als je ze hebt gezien dan is het niet duidelijk dat het hierom gaat."
 - "PBD? Vast een moeilijke naam, poly...eeh...nee geen idee."
 - "PMD? Nooit van gehoord."
 - "WEEE? Nee, ken ik niet."
 - "E-waste. Woord nog nooit gehoord, maar ik kan me er wat bij voorstellen, de e van internet en computers, elektriciteitsdingen."

Vrijwel alle Nederlanders zijn op de hoogte van de afkorting GFT, terwijl andere afkortingen minder bekendheid genieten

GFT is inmiddels een ingeburgerd begrip. Daarnaast zijn de afkortingen KCA, E-waste en PMD enigszins bekend. De overige afkortingen (GFE, PBD, OPK, WEEE) zijn nauwelijks bekend. Hogeropgeleiden zijn in vergelijking tot lageropgeleiden vaker op de hoogte van de afkortingen: GFT (89% versus 68%), KCA (17% versus 4%) en E-waste (17% versus 4%).

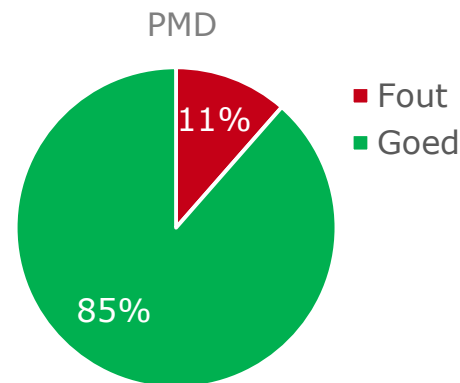
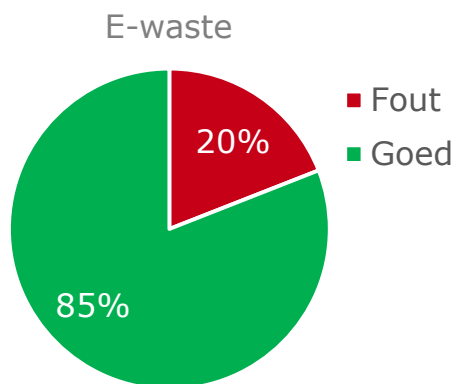
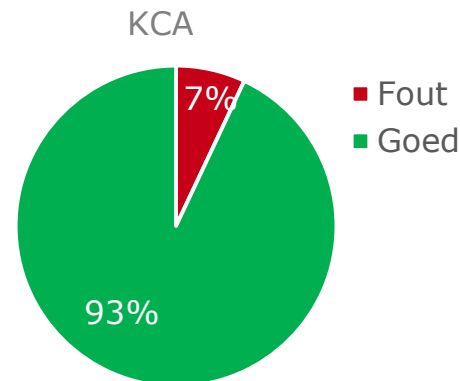
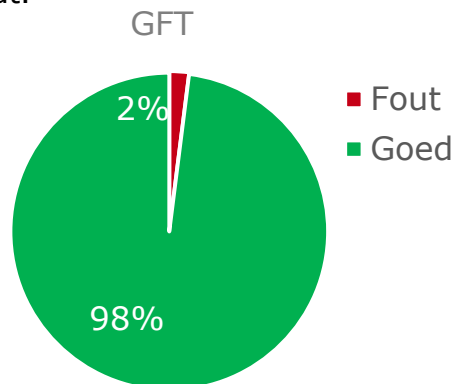

Bron: kwantitatieve onderzoek. Vraag: Kunt u aangeven met welke van deze afkortingen u bekend bent? (n= 439)

Als men de afkorting zegt te kennen dan blijkt dat meestal wel te kloppen

Met name de afkorting GFT zit goed ingebakken bij het Nederlands publiek. Bij de afkorting E-waste en PMD worden iets meer fouten gemaakt, maar de meeste personen die deze afkortingen zeggen te kennen blijken het wel bij het rechte eind te hebben. Bij PMD kan men iets vaker de laatste letter(s) niet toelichten, terwijl wel duidelijk is dat de 'p' voor plastic staat.

Bron: kwantitatieve onderzoek.

Vraag: Kunt u aangeven waar de letters in deze afkorting voor staan? Basis: alleen gesteld aan respondenten die deze afkorting zeggen te kennen. Antwoorden zijn gecodeerd naar de volgende twee categorieën: goed of fout (n=102-363). NB: de overige afkortingen (GFE, PBD, OPK en WEEE) zijn bij te weinig respondenten bekend om de resultaten van deze vraag grafisch te kunnen weergeven.

4

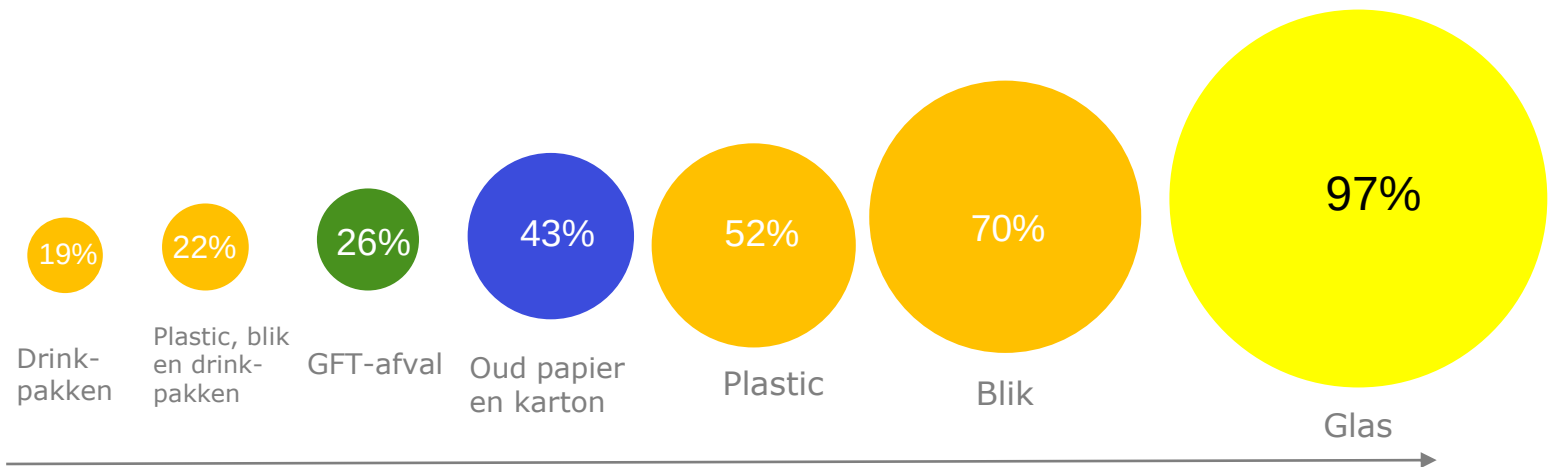
Voorkeurstermen afvalstromen

Mijn voorkeur

Belangrijkste inzichten voorkeurstermen afvalstromen

Bij de afvalstromen 'Glas' en 'Blik' is duidelijk sprake van consensus over de term, context heeft weinig invloed.

Mate van eenduidigheid. Per afvalstroom hebben we de respondenten verschillende termen voorgelegd die worden gebruikt voor dezelfde afvalstroom. Aan respondenten hebben we gevraagd welke term zij gevoelsmatig zouden kiezen voor deze afvalstroom. In totaal hebben we zeven verschillende afvalstromen voorgelegd. De getoonde termen in deze afbeelding zijn de termen die het vaakst zijn gekozen als beste term voor deze afvalstroom. Hoe groter de cirkel, hoe meer eenduidigheid er bestaat over de beste term voor deze afvalstroom.

GFT lijkt logische keuze, maar men vreest verwarring buitenshuis

- GFT is volgens de meeste stakeholders een bekend begrip, zeker in de thuissituatie. Mede om die reden is **GFT de beste aanduiding** voor de groene afvalstroom volgens enkele stakeholders.
- Echter zijn sommige stakeholders bevreesd dat 'mondige burgers' **moeite** zullen hebben **met de 'T' in de afkorting GFT** voor gebruik in publieke ruimten.
 - "Bij GFT zijn we bang voor verwarring omdat de 'T' in onze context niet logisch is."
 - "Dan nemen ze een boom mee naar het station en posten ze de foto op social media."
 - "Persoonlijk denk ik dat GFT of GFT-afval de beste aanduiding is. Ik denk dat de consument niet 'valt' over de 'T' op plaatsen waar die niet relevant is."
- Bovendien vrezen enkele stakeholders dat het **niet** voor iedereen **duidelijk** is dat bij de term GFT **ook etensresten** horen. Enkele stakeholders pleiten mede daarom voor de term 'organisch'.

Bron: gesprekken stakeholders (linker kolom) en kwalitatieve interviews met burgers (rechter kolom)

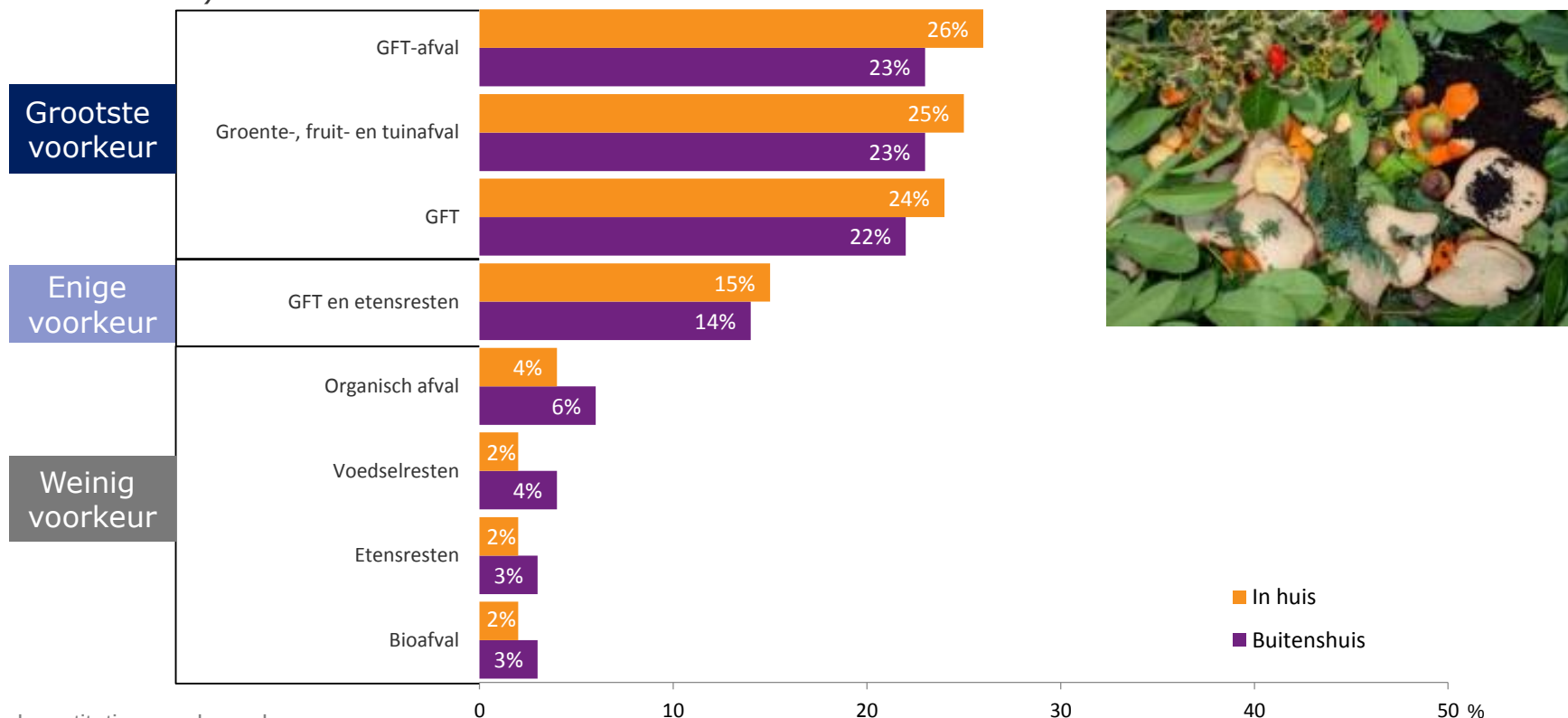

- De meeste geïnterviewden hebben de **voorkeur voor de term: GFT** (al dan niet uitgeschreven). Omdat de afkorting GFT volgens hen algemeen bekend is hoeft deze niet te worden uitgeschreven.
- Geïnterviewden zijn **niet bevreesd dat de letter 'T' in de afkorting GFT tot verwarring zal leiden** als ze deze buitenshuis zouden tegenkomen.
 - "Daar zou ik helemaal niet over nadenken. GFT is gewoon een term geworden."
 - "Die 'T' maakt niet uit. Het is te ver gezocht dat dit voor verwarring zou zorgen op Schiphol ofzo."
- Wanneer ze wel nadenken over de letter 'T' in de afkorting GFT zijn sommigen van mening dat de begrippen 'voedsel- of etensresten' buitenshuis misschien duidelijker zijn. Anderen vinden het duidelijker om overal de term GFT te gebruiken.
- Niet alle geïnterviewden weten dat etensresten (vlees, brood, pasta, etc.) ook tot de categorie GFT behoren.
- Men is **niet gecharmeerd van de begrippen GFE, GF en Swill**, omdat ze deze (afkortingen) niet kennen. Enkele geïnterviewden klagen bovendien dat er al zo veel afkortingen zijn.
 - "Swill? Geen idee. Dan mis ik de R en dan denk ik aan een ijsje."
 - "Nee niet nog meer afkortingen. Ik ken niks anders dan GFT."
- De termen **etensresten en voedselresten** zijn volgens enkelen wel heel duidelijk, maar **niet allesomvattend**. Bovendien leiden deze termen – meer dan bij GFT – tot de veronderstelling dat deze afvalbak wel moet gaan ruiken.
 - "Etensresten. He bah, dat gaat echt stinken. Zeker als het warm is."
- Over de termen '**Organisch afval**' en '**Bio-afval**' zijn de meningen **verdeeld**. Voor sommigen zijn deze termen duidelijker en meeromvattend dan GFT, terwijl anderen de termen verwarrend vinden.
 - "Ik ga voor organisch afval. Dat is een groter algemeen begrip."
 - "Organisch afval? Nee, te abstract. Ik denk aan organen, zoals lever."
 - "Bio-afval. Alles is tegenwoordig biologisch. Beetje een hype."

Meeste Nederlanders hebben voorkeur voor term GFT-afval

Zowel thuis als buitenshuis heeft men de voorkeur voor termen waar GFT (al dan niet uitgeschreven) in voorkomt. Lageropgeleiden kiezen vaker voor de uitgeschreven variant (Groente-, fruit-, en tuinafval), terwijl hogeropgeleiden eerder neigen naar de afkorting (GFT). Buitenshuis hebben hogeropgeleiden iets vaker dan lageropgeleiden de voorkeur voor de termen: Organisch afval (9% versus 4%) en Bioafval (5% versus 2%).

Bron: kwantitatieve onderzoek.

Vraag: Hieronder staan verschillende termen die voor dezelfde afvalstroom thuis worden gebruikt. Welke term kiest u gevoelsmatig voor deze afvalstroom? (n=889).

Vraag: En welke term kiest u voor deze afvalstroom op een andere locatie; oftewel buitenshuis (ergens onderweg, op het werk of op school)? (n=889).

NB: de volgende termen zijn wel voorgelegd aan de respondenten, maar (vrijwel) niemand heeft de voorkeur voor deze term: swill, GFE en GF.

Glas en (oud) papier en karton lijken ingeburgerde begrippen

- Volgens de geïnterviewden zijn de term **'papier' en 'papier en karton'** het meest duidelijk.
- De toevoeging 'oud' of 'schoon' is volgens enkele geïnterviewden niet nodig, omdat het ook verwarrend kan zijn.
 - "Schoon papier? Waarom zou je blanco papier weg gooien? Dat kun je toch nog gebruiken?"
 - "Dat slaat nergens op; schoon papier gooi je niet weg!"
 - "De krant van gisteren is nog niet oud. Wat bedoelen ze?"
- Daarnaast hebben geïnterviewden duidelijk de **voorkeur** voor de term **'glas' boven 'verpakkingsglas'**. Het is volgens enkele geïnterviewden een ingeburgerd begrip waaraan je niet moet tornen.
 - "De glasbak bestaat al zo ontzettend lang."
 - "De glasbak. Dat is zo'n bekend begrip, dat zou ik zo houden."
- De **toevoeging 'verpakking'** aan 'glas' heeft geen toegevoegde waarde volgens de geïnterviewden. Bij sommigen **leidt** de toevoeging **zelfs tot verwarring**.
 - "Een verpakking is iets dat kraakt als je het induwt. Bij glas denk je niet aan verpakking",
 - "Verpakkingsglas... wat is dat eigenlijk?",
 - "Verpakking... dan denk ik aan koekjes".
 - "Verpakkingsglas? Nee die term lijkt me wat overbodig. Dat woord is echt een beetje de vertrutting van Nederland."

- De stakeholders pleiten voor de term **'papier of karton' of 'oud papier en karton'**. Volgens één van hen moet 'oudpapier' aan elkaar worden geschreven.
- Op sommige locaties buitenshuis staan papierbakken. De ervaring van een van de stakeholders is dat bij deze bakken vaker sprake is van vervuiling van samengestelde verpakkingen en etensresten. De aanduiding **'schoon en droog papier'** is in hun ogen echter geen oplossing, omdat deze term **te lang** is. Men gooit afval min of meer 'blind' weg. Kleur en een kort begrip moeten in één oogopslag duidelijk maken voor welk type afval de bak bestemd is.
- Daarnaast hebben meeste stakeholders de **voorkeur** voor de term **'glas'**, mede omdat deze afvalstroom al jaren op deze wijze wordt aangeduid. Een enkeling heeft de voorkeur voor de term 'verpakkingsglas' om vlak- en vuurvast glas zo veel mogelijk uit te sluiten.

Bron: gesprekken stakeholders (linker kolom) en kwalitatieve interviews met burgers (rechter kolom)

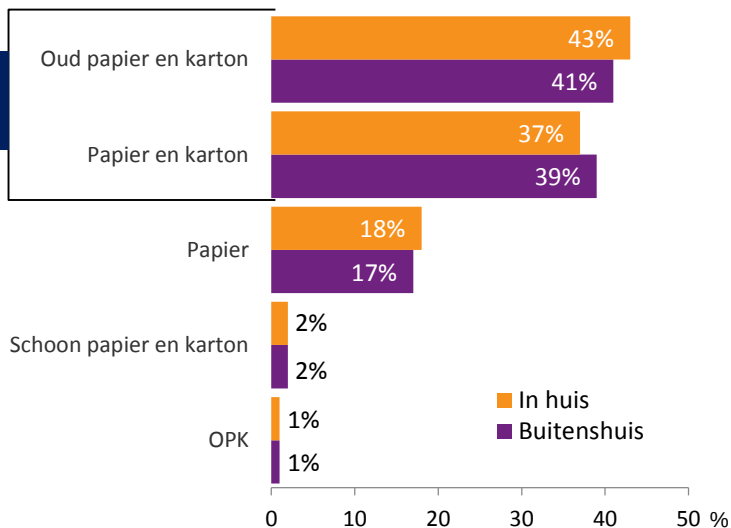
Glas en (oud) papier en karton zijn meest gekozen termen

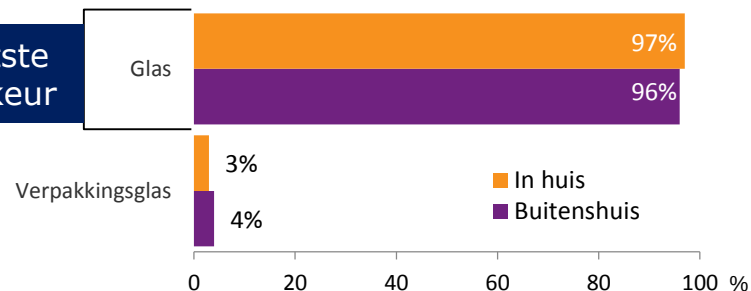
'Oud papier en karton' en 'papier en karton' zijn zowel thuis als buitenshuis de meest populaire termen voor deze afvalstroom. Vrijwel niemand kiest de afkorting OPK. Aan de andere kant is 'glas' de overduidelijke winnaar. Er zijn maar weinig mensen die de voorkeur hebben voor 'verpakkingsglas.'

Grootste voorkeur

Grootste voorkeur

Bron: kwantitatieve onderzoek.

Vraag: Hieronder staan verschillende termen die voor dezelfde afvalstroom thuis worden gebruikt. Welke term kiest u gevoelsmatig voor deze afvalstroom? (n=889).

Vraag: En welke term kiest u voor deze afvalstroom op een andere locatie; oftewel buitenshuis (ergens onderweg, op het werk of op school)? (n=889).

Twijfels over de toevoeging 'verpakkingen' bij plastic en metaal

- Enkele stakeholders vragen zich af **of respondenten begrijpen dat met 'plastic' eigenlijk 'plastic verpakkingen' wordt bedoeld**, maar men is er niet zeker van dat de toevoeging 'verpakking' zal leiden tot meer duidelijkheid.
- Een van de stakeholders licht toe dat het officieel gaat om 'kunststof verpakkingsmateriaal of -afval' maar dat bekt niet zo lekker volgens hem. Mede daarom hebben ze gekozen voor de term 'plastic'.
- Bovendien is **plastic** een term die **internationaal** duidelijk is.
- Metalen verpakkingen worden aangeduid als metaal, ijzer en blik. Enkelen vragen zich af of burgers weten dat het om verpakkingen gaat.
- Een van de stakeholders heeft **de voorkeur voor 'blik'** boven 'metaal'.
 - "Blik klinkt meer als een verpakking; de lichtere metaalsoorten. Metaal klinkt meer als bouw- en sloopafval."

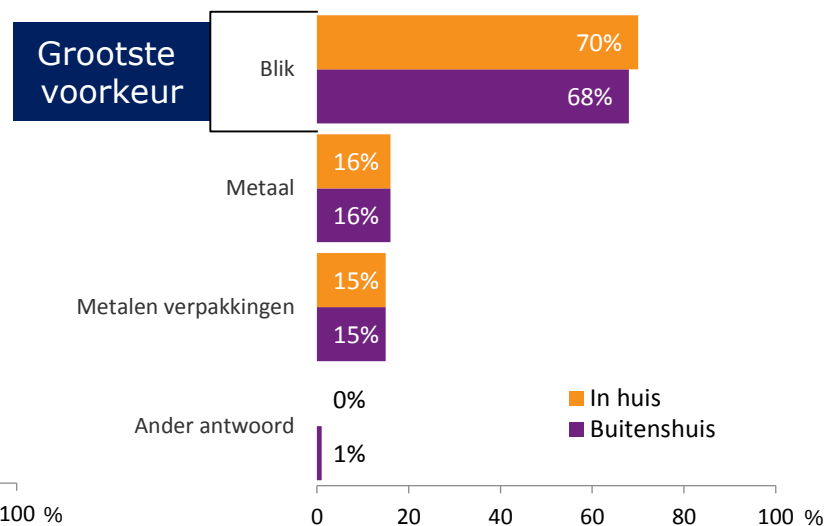
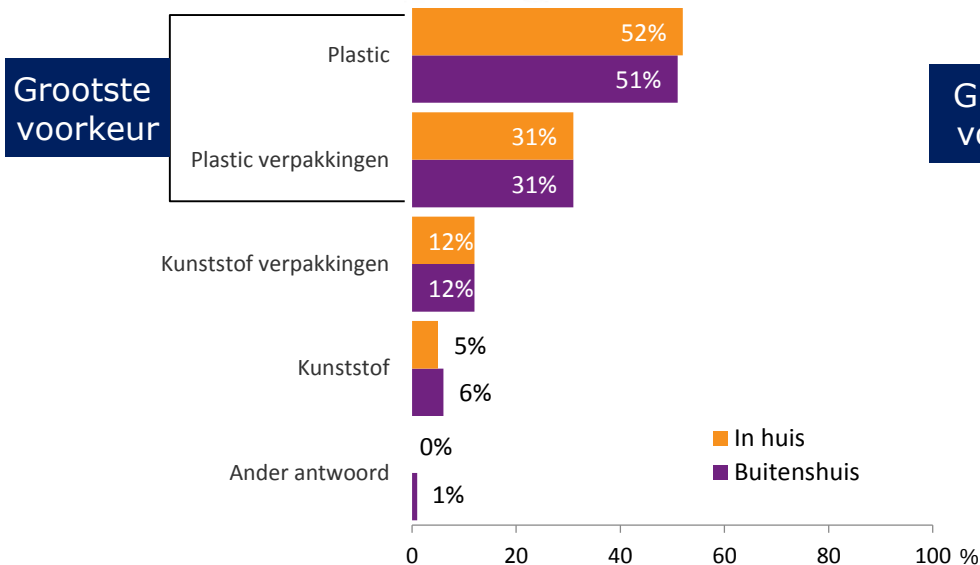
Bron: gesprekken stakeholders (linker kolom) en kwalitatieve interviews met burgers (rechter kolom)

- Het begrip '**plastic**' is voor de geïnterviewden **gevoelsmatig duidelijker dan 'kunststof'**. Kunststof klinkt meeromvattend en industriëler. Bovendien heeft men bij de term kunststof de associatie met hardere en grotere producten dan bij de term plastic.
 - "Bij kunststof denk ik aan mengstof. Plastic is gewoon plastic."
 - "Bij kunststof denk ik eerder aan een tuinstoel of zoiets."
- Plastic is voor de meeste geïnterviewden een bekend begrip, maar het is lang niet altijd duidelijk dat het om verpakkingen gaat. **De toevoeging 'verpakking'** maakt het voor sommigen duidelijk(er). Anderen vinden het **verwarrend**.
 - "Bij plastic verpakkingen denk ik aan het folie [lees: krimpfolie] dat om de flesjes heen zit. Niet aan het flesje zelf."
 - "Een plastic flesje is voor mij geen verpakking want dat gebruik ik vaker dan één keer".
- De aanduiding '**blik**' is voor de geïnterviewden veel duidelijker dan 'metaal' of 'metalen verpakkingen'. Ze vinden **metaal** moeilijk te plaatsen in relatie tot huishoudelijk afval, omdat ze het eerder **associëren met 'groot', 'zwaar' en 'industrieel'**.
 - "Dan denk ik aan de schuur van m'n man. Gereedschap of zoiets."
 - "Metaal? Een gordijnrails."
- Het woord '**blik**' wordt door velen onmiddellijk (**spontaan**) '**vertaald** in een visueel beeld, namelijk dat van een cilindervormige verpakking. Het wordt geassocieerd met blikjes (bier, frisdrank) en conserven.
 - "Bij blik zie ik meteen een vorm van een verpakking voor me; bij metalen verpakking niet."

De termen plastic en blik zijn voor Nederlanders het meest intuïtief

Nederlanders verkiezen zowel in huis als buitenshuis de termen 'plastic' en 'plastic verpakkingen' boven 'kunststof' en 'kunststof verpakkingen'. Daarnaast gaat de meeste voorkeur uit naar de term 'blik'. De termen 'metaal' en 'metalen verpakkingen' zijn minder populair.

Bron: kwantitatieve onderzoek.

Vraag: Hieronder staan verschillende termen die voor dezelfde afvalstroom thuis worden gebruikt. Welke term kiest u gevoelsmatig voor deze afvalstroom? (n=889).

Vraag: En welke term kiest u voor deze afvalstroom op een andere locatie; oftewel buitenshuis (ergens onderweg, op het werk of op school)? (n=889).

Vraagtekens over alle termen rondom drankverpakkingen

- Het is de stakeholders bekend dat **voor de 'D' van PMD verschillende termen** worden gebruikt, maar niet iedereen heeft een duidelijke voorkeur voor een vaste term.
- Een van de stakeholders prefereert de term '**drinkpakken**', omdat dit meer aansluit bij **consumententaal**. De term '**drankenkartons**' is in zijn ogen **vaktaal**.
- Een andere stakeholder hecht juist wel aan gebruik van het woord 'karton' in de benaming. Een colablikje of een kunststof flesje is voor de consument immers ook een drinkverpakking. 'Pak' of 'verpakking' verwijst volgens hem niet naar de belangrijkste component van de verpakking, te weten karton.
- Ook vraagt men zich af of burgers de voorkeur hebben voor termen die beginnen met de aanduiding '**drink**' of '**drank**'.

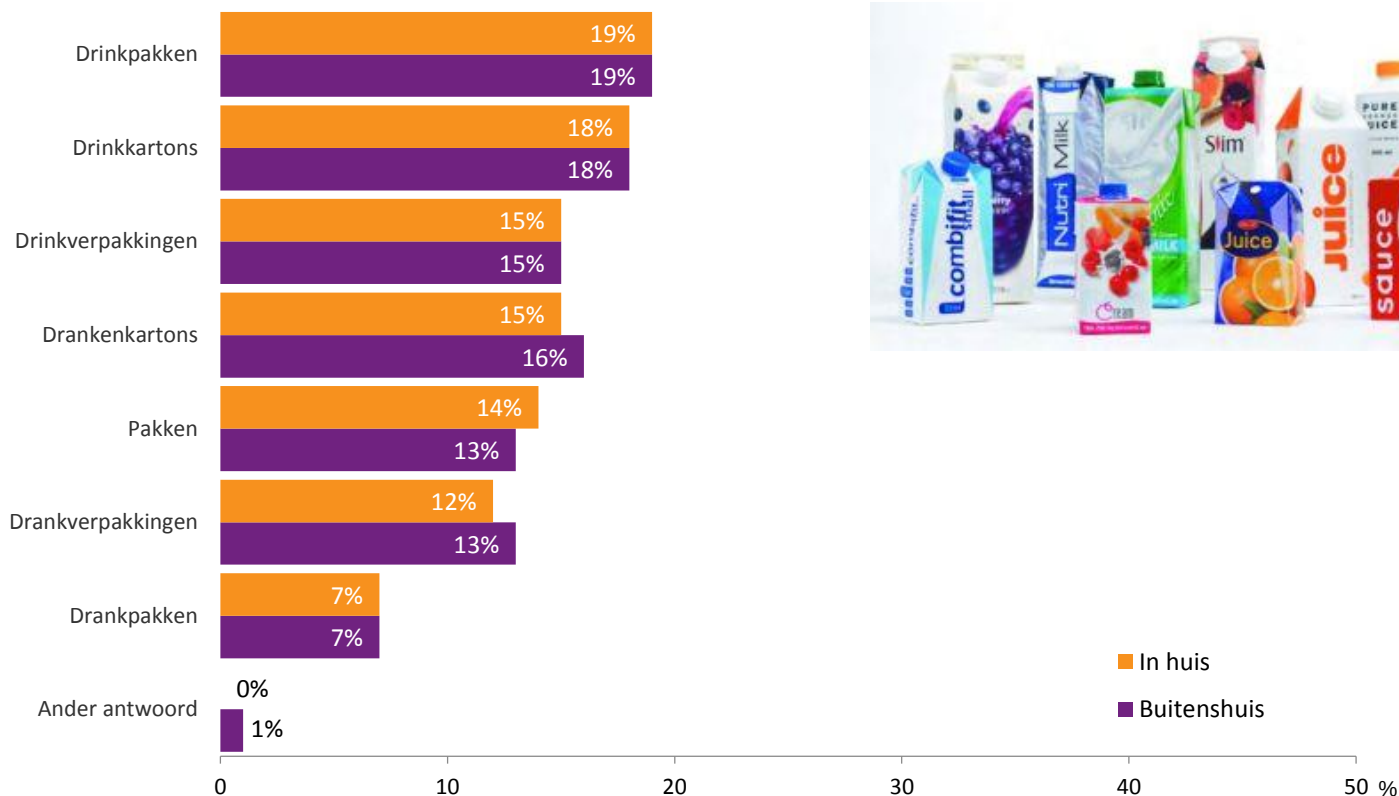
Bron: gesprekken stakeholders (linker kolom) en kwalitatieve interviews met burgers (rechter kolom)

- Er worden verschillende termen aangewezen door de geïnterviewden als meest ideale term voor deze afvalstroom. Iets vaker heeft men de voorkeur voor de termen drankenkartons en drankpakken (of de variant met een 'i'). De term '**kartons**' roept **niet direct weerstand** op bij de geïnterviewden. Men weet meteen waarover het gaat. In combinatie met het voorvoegsel 'dranken' verwijst 'kartons' volgens meerderen ondubbelzinnig naar de cuboid-vormige verpakkingen. Velen vinden het makkelijk dat naar het hoofdbestanddeel van de verpakking wordt verwezen.
- Echter zijn er ook enkele geïnterviewden die drankpakken duidelijker vinden dan drankenkartons, maar niet iedereen is het hiermee eens. Het woord drankpakken wordt door één van de geïnterviewden met grotere producten geassocieerd in vergelijking met het woord drankenkartons.
 - "Bij drankpakken denk ik alleen aan 1 of 1,5 liter pakken."
- **Drankverpakkingen** vinden enkelen **te generiek**. Het omvat namelijk ook een blikje of een plastic flesje.
- Het beginwoord '**drank**' of '**drink**' maakt voor de meeste geïnterviewden **nauwelijks wat uit**. Desgevraagd zeggen enkelen dat ze het woord 'drink' iets 'kleiner' en 'kinderlijker' vinden dan 'drank'.
 - "Bij drink denk ik alleen aan die kleine verpakkingen als Wicky."
- Enkele andere geïnterviewden zeggen dat 'dranken' en vooral 'drank' mogelijk iets vaker verwijst naar alcohol, maar het lijkt – in combinatie met karton of pak – een goed begrip niet in de weg te staan.
- Van het woord 'pakken' zijn meerdere geïnterviewden niet gecharmeerd.
 - "Bij pakken denk ik aan het kostuum van m'n man."
 - "Nee, da's een pak koek."

Geen eenduidig beeld over drinkpakken/drinkkartons

Er is niet één begrip die er duidelijk boven uitspringt in deze afvalstroom. Men heeft wel vaker de voorkeur voor termen die beginnen met de aanduiding 'drink' in plaats van 'drank'.

Bron: kwantitatieve onderzoek.

Vraag: Hieronder staan verschillende termen die voor dezelfde afvalstroom thuis worden gebruikt. Welke term kiest u gevoelsmatig voor deze afvalstroom? (n=889).

Vraag: En welke term kiest u voor deze afvalstroom op een andere locatie; oftewel buitenshuis (ergens onderweg, op het werk of op school)? (n=889).

PMD lijkt onvoldoende ingeburgerd te zijn

- Stakeholders zijn het er **niet over eens of de term PMD inmiddels voldoende is ingeburgerd**. Diegenen die hierover hun twijfels hebben, gebruiken (liever) de term plastic in plaats van PMD voor de gebundelde afvalstroom. Een andere stakeholder denkt dat het een kwestie van tijd is voordat men gewend is aan de term PMD.
- Een van de stakeholders vindt **vooral de 'M' van PMD niet logisch**. Voor consumenten gaat het namelijk om blik. Daarom wordt door hen de term 'Plastic, Blik en Drankverpakkingen (PBD)' gebruikt.

Bron: gesprekken stakeholders (linker kolom) en kwalitatieve interviews met burgers (rechter kolom)

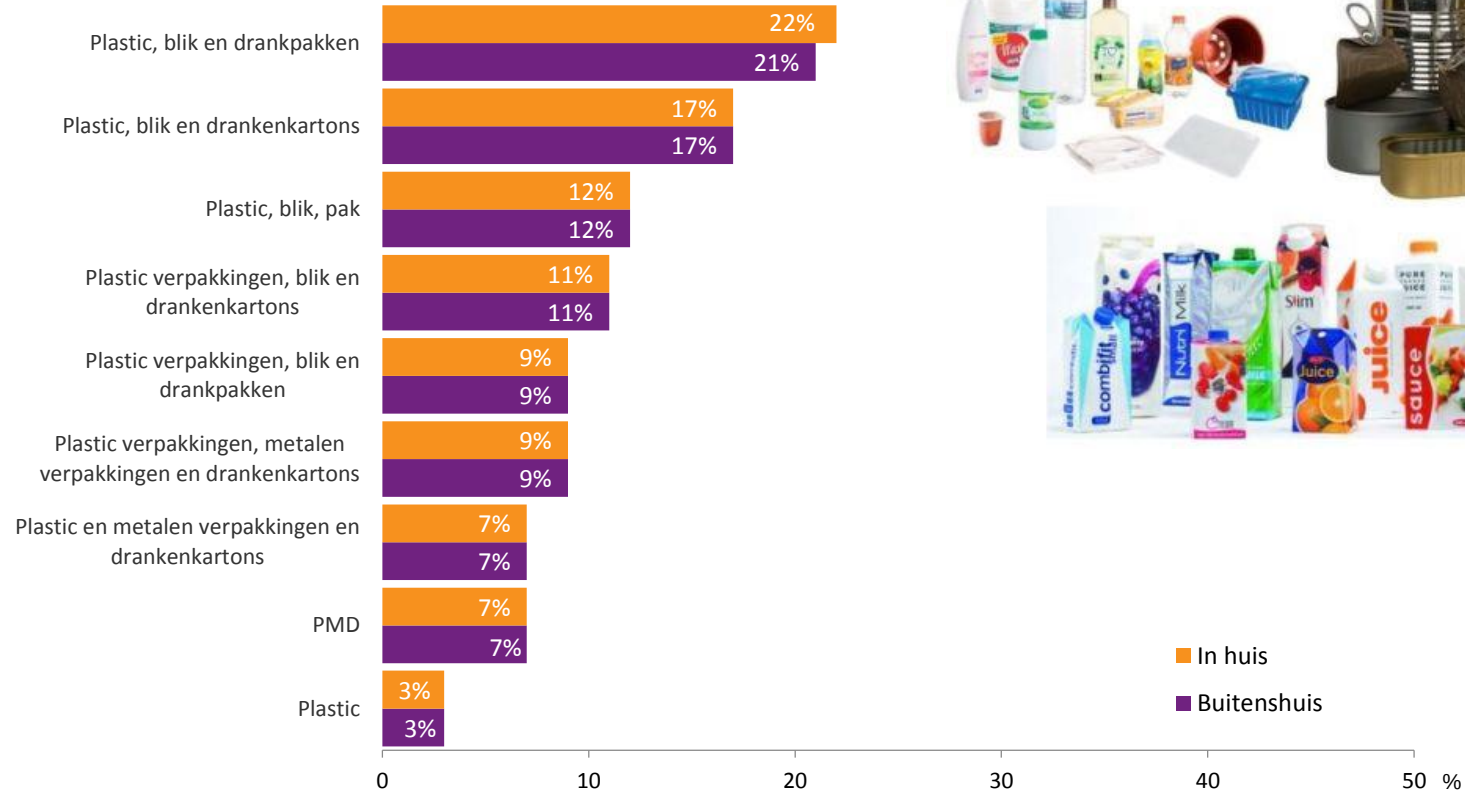

- De afkortingen **PMD en PBD blijken niet bekend** te zijn bij de geïnterviewden. Daarom vonden zij het moeilijk om een geschikte term te vinden voor deze gebundelde afvalstroom.
 - "PMD? Ken ik niet. Zou ik ook nooit aan denken. De p wel maar de rest niet."
- De meeste geïnterviewden hebben **de voorkeur** voor een naam waarin de verschillende **afvalstromen voluit worden geschreven**.
 - "Ik zou gaan voor 'plastic blik en pak'. Er zijn een hoop domme mensen en toeristen en ik denk dat deze toch wel het meest helder is in plaats van afkortingen die mensen nog niet kennen."
- Bij enkele kritische geïnterviewden **zorgt** de relatief nieuwe **PMD-stroom** ervoor dat hun **wantrouwen jegens afvalscheiding verder toeneemt**. De PMD-stroom bestaat uit zoveel verschillende soorten grondstoffen dat ze niet helemaal begrijpen dat het in één container ingezameld kan worden. Ze hebben het idee dat het op 'één hoop gegooid wordt' en dat de burger 'voor de gek gehouden wordt'.
 - "PMD. Als je het zo ver doorvoert dan is het niet meer geloofwaardig. Als je nu plastic en glas scheidt dan neem ik aan dat het apart blijft. Maar als er ook een bak zit waarbij alles bij elkaar zit [lees: PMD] dan kan ik het net zo goed in de keukenbak weggooien."
 - "Plastic, metaal en drankenkartons. Wat raar, allerlei soorten afval bij elkaar! Dat is toch geen afval scheiden?! Dan kan ik het net zo goed zelf in de vuilnisbak [lees: bij het restafval] gooien. Dat doen zij ook. Ik voel me genept."

Geen afgetekende winnaar bij gebundelde afvalstroom

Er is niet één verzamelterm die overduidelijk de voorkeur geniet van het Nederlands publiek. Duidelijk is wel dat men uitgeschreven woorden prefereert boven afkortingen.

Bron: kwantitatieve onderzoek.

Vraag: Hieronder staan verschillende termen die voor dezelfde gebundelde afvalstroom thuis worden gebruikt. Welke term kiest u gevoelsmatig voor deze afvalstroom? (n=889).

Vraag: En welke term kiest u voor deze afvalstroom op een andere locatie; oftewel buitenshuis (ergens onderweg, op het werk of op school)? (n=889).

NB: de volgende termen zijn wel voorgelegd aan de respondenten, maar wenigen hebben de voorkeur voor deze term: PBD en PBP.

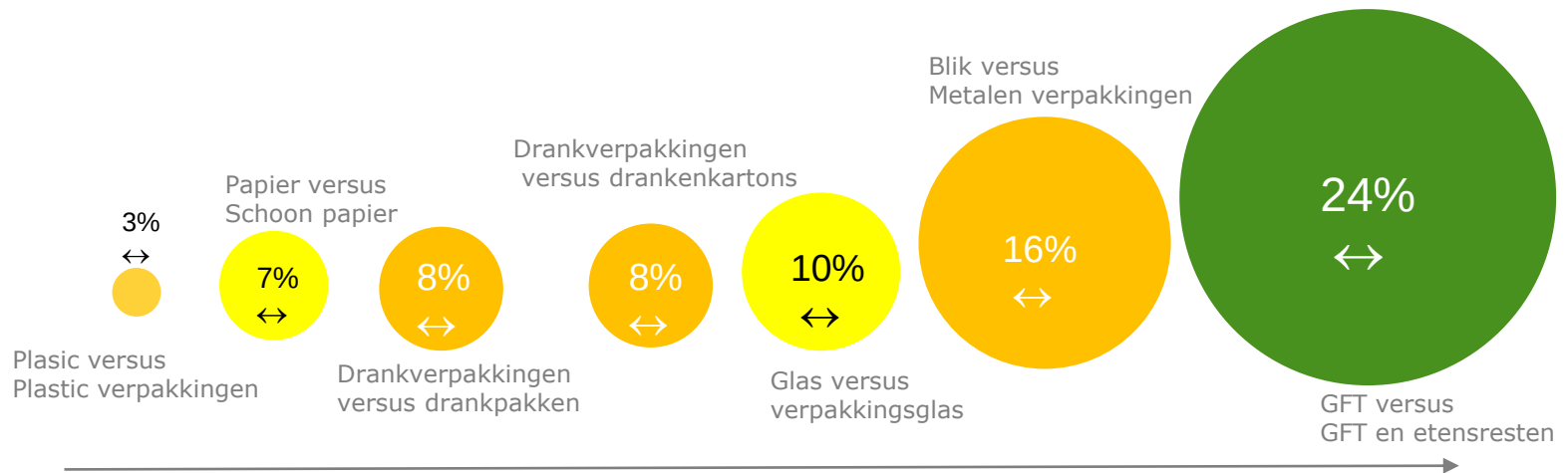
5

Stoorstoffen

Belangrijkste inzichten stoorstoffen

Gekozen term afvalstroom lijkt invloed te hebben op weggooigedrag, grootste effect bij GFT. Bij andere afvalstromen lijkt de keuze van het begrip minder effect te hebben op het weggooigedrag.

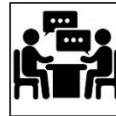
Mate waarin afvalbegrip effect kan hebben op hoeveelheid stoorstoffen in specifieke situaties. Hoe groter de cirkel, hoe meer verschil er zit tussen de twee afvalbegrippen. Zo deponeren men bij de term 'GFT en etensresten' vaker vleesresten in juiste afvalbak in vergelijking met de term 'GFT' (verschil van 24%).

De hoeveelheid stoorstoffen zal per stroom verschillen

- Een **gebrek aan eenduidigheid** over de afvalbegrippen kan ertoe leiden dat **afvalstoffen in de verkeerde afvalstroom** terecht komen. De stakeholders noemen verschillende van deze zogenaamde **stoorstoffen** en geven aan dat de hoeveelheid stoorstoffen per stroom zal verschillen.

- *"Het is voor de burger niet altijd duidelijk dat vleeswaren bij het "GFT-afval kunnen."*
- *"Kunststoffen en folies, daarnaast papier en karton."*
- *"Samengestelde verpakkingen met etensresten moet bij restafval, maar wordt soms bij PMD gedaan."*
- *"Keramik is echt vervelend maar komt niet zo veel voor."*
- *"Allerlei soorten afval, bijvoorbeeld plastic, blikjes, gebruikte servetjes. De hoeveelheid vervuiling neemt toe."*

- Uit het kwalitatieve onderzoek blijkt dat de geïnterviewden in specifieke situaties **niet goed weten waar bepaalde afvalstoffen thuishoren**.
 - *"Plastic afval wat valt hieronder? Ik zou alles wat van plastic is erin doen, plastic flessen, tasjes, huishoudartikelen, accessoires."*
 - *"Metaal? Alles wat erop lijkt. Aluminium en koper"*
 - *"Schoon papier en karton? Dan zou ik er geen oude kranten in doen"*
 - *"Als er zou staan verpakkingsglas? Dan zou ik er een spiegel er niet in doen maar een karaf wel."*

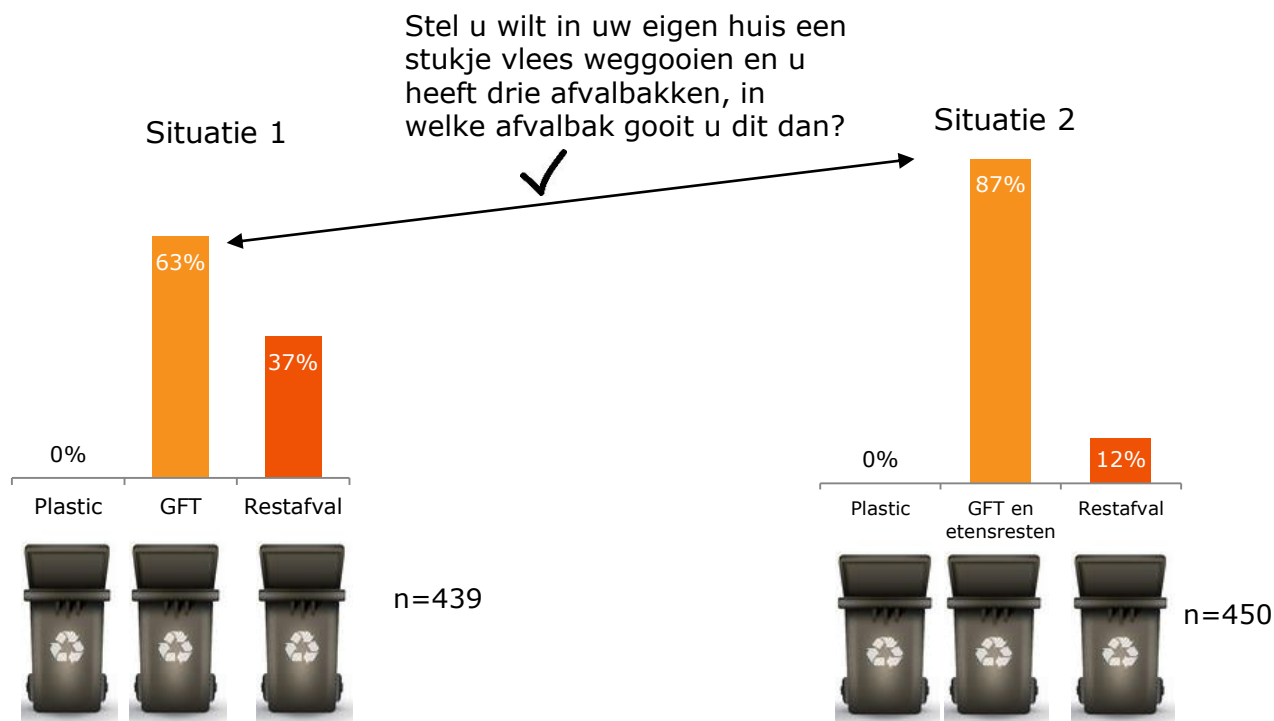
Bron: gesprekken stakeholders (linker kolom) en kwalitatieve interviews met burgers (rechter kolom)

Afval thuis: Toevoeging 'etensresten' aan 'GFT' heeft effect op het weggooien van vleesresten

In dit deel van het onderzoek is voor bepaalde afvalstoffen en in specifieke situaties (keuze uit drie of vier afvalbakken) gekeken in welke mate afvalbegrippen effect kunnen hebben op de hoeveelheid stoorstoffen. Aan de steekproef is telkens gevraagd een keuze te maken in welke afvalbak men een bepaalde afvalstof zou gooien.

- ✓ Wel effect
- ✗ Geen effect

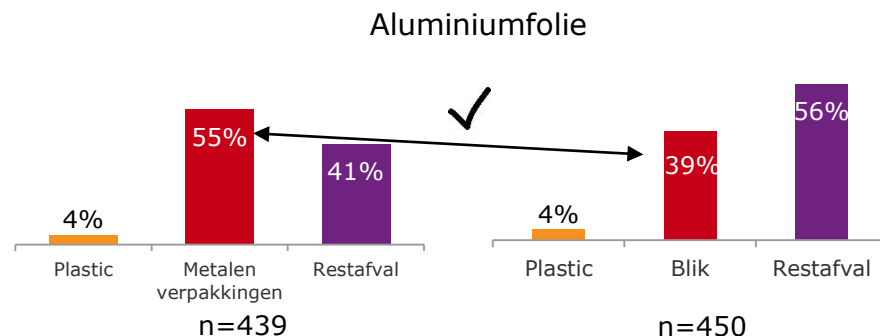
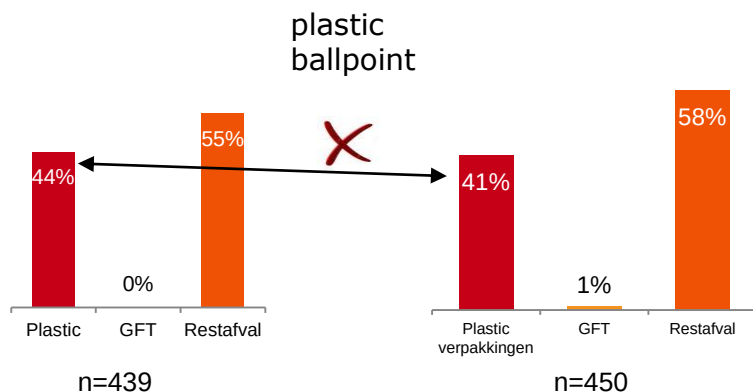
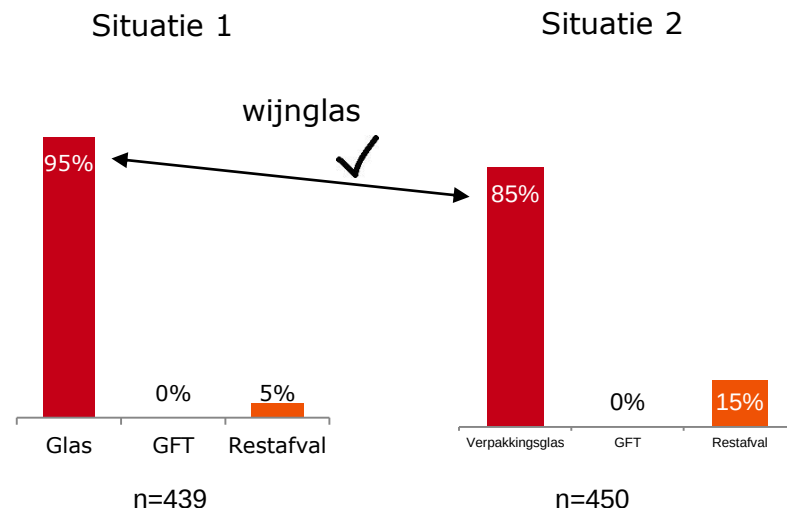
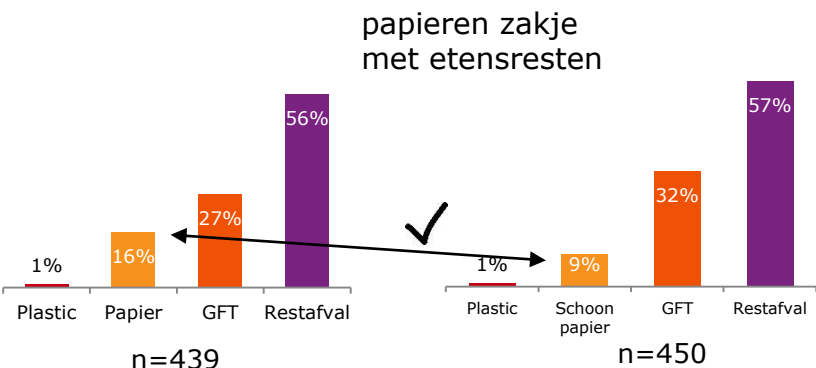

Afval onderweg: Meer exacte omschrijving van de afvalstroom heeft in de specifieke situaties wisselend effect op de keuze voor de afvalbak

Situatie 1

Situatie 2

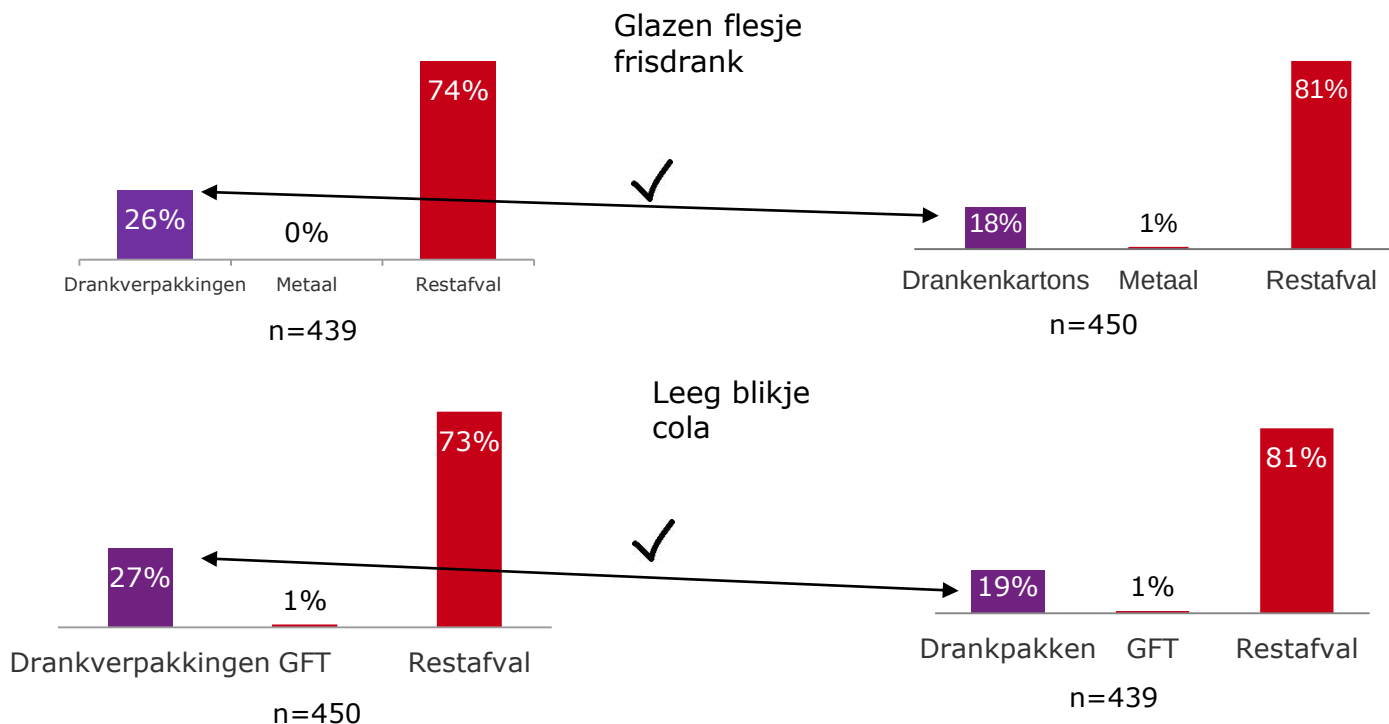

Afval onderweg: Een vijfde tot een kwart gooit blikjes en flesjes in afvalbakken waar 'drinkverpakkingen', 'drankpakken' of 'drankkartons' op staat

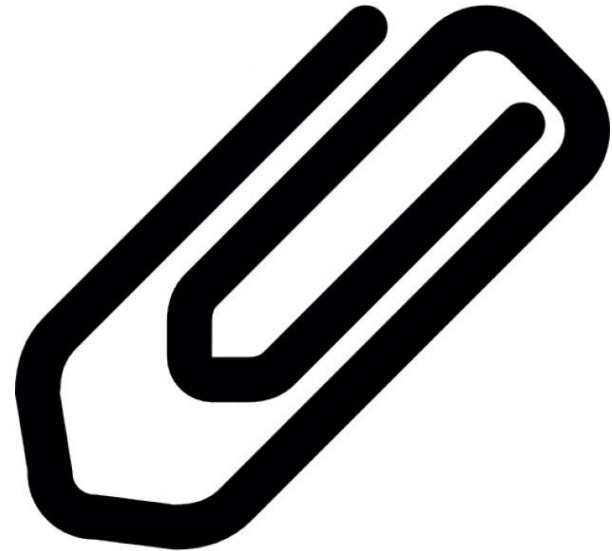
Situatie 1

Situatie 2

Bijlage

Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksverantwoording

Telefonische interviews stakeholders

- Telefonische interviews van gemiddeld 30 minuten.
- Interviews vonden plaats in september en oktober 2016.
- N = 11.
- Gesproken met vertegenwoordigers van volgende organisaties: Milieu Centraal, Nederlandse Spoorwegen, ProRail, Wecycle, Stibat, Vereniging Afvalbedrijven, Nedvang, Bureau Mijksenaar, Schuttelaar & Partners en Rijkswaterstaat.

Face to face interviews met burgers

- Individuele interviews van gemiddeld 45 minuten.
- Veldwerk vond plaats op 5 oktober 2016 bij Kantar Public in Amsterdam.
- N = 8.
- Doelgroep: in totaal zijn drie respondenten uit verschillende stadsdelen van Amsterdam geïnterviewd en vijf respondenten uit verschillende gemeenten rondom Amsterdam. Hierbij is er gezorgd voor een spreiding over opleidingsniveau, geslacht, leeftijd, gezinssituatie en type woning.

Online enquête onder burgers

- Online enquête van gemiddeld 9 minuten.
- Veldwerk vond plaats van 25 tot 30 oktober 2016
- N = 889.
- De steekproef is representatief getrokken naar de achtergrondkenmerken: geslacht, leeftijd, regio, huishoudgrootte en stedelijkheidsgraad.